

## בדין גדול שהקטין בסעודת פורים

מלאנו לרבותינו שפלפלו טובא בהך הלכתא גבירתא דקטן שהגדיל בין שני פסחים (ר' פסחים נג ע"א). ומעולם נפלאתי נוראות אמאי לא זכינו לדין גדול שהקטין בין שני פסחים ולע"ג. אמנם בגדול שהקטין בין שני פורים פשיטא דאינו שייך, שהרי ליכא שני פורים אף בגלויות (ו"ע טובא, ואכ"מ). אמנם זאת מלאתי דחלתי ואירא, דדין גדול שהקטין בסעודת פורים, שלא זכינו שייאמר מבא דימים עד שדשה בן זומא לאלפים, בחיבורו המופלא דין גדול שהקטין בפורים משולש שחל בשביעית, אשר מאז כמוס הוא עמדי החוס באורחותי. וענותו הרבתו לשלחו ביד האחשדרפנים למקומי (היא העיר הגדולה לאלוהים אשר בשם חלם תכונה, תובצ"א), ופלר די טובא שאבוא במקלי ותמילי ואהא כשר המסכים על דבריו, ויפה עשה לאך כבוד הוא לו לקבל מילי מעלייתא מינאי ודכוותי. ואף דאיני ראוי לכך בקוטני, תולעת נרפשת ולא איש, עז כנמר ומכה בפטיש, אמרתי לנפשי שחי ואעבורה דאין מסרבין לגדול. על כן שדרתי לדוכתא דיליה כחב הסכמה כדלהלן, והאיגותיו לפניכם אישים למען יראו בו הקוראים, יראו וישפטו השומעים. בעזרת הגותן ליהף מוח ולחין מנעלים סוליא ירבה, ז"ל הפנינים.

לי כי אותיר הגיליון חלק, וחם ליה לאבא בר אבא להימנע מלפלא קימעא דדברי קדשו הנעימים, אשר מפז ומזהב נחמדים, וכל דבריו הם לי כעדי עדיים. ואנוכיי ערום ועריה חפרה החמה ובושה הלבנה, הללויה. וזה החילי בעזרת עוזר דלים מלביש ערומים ותומך תמימים, מחזיק לב פולטי הבלים דנעימים נפלו לי חבלים.

א. להנה, בסי' קיט הביא מר מכתבים הנחפשים בגניזות ברייתא טמירתא גבי גדול שהקטין בסעודת פורים, ופלפל דדינו אי שייכא ביה קיום שתיית חמרא עד ללא ידע או שמא דחוי הוא ממנה. וביאור הדברים דנקיטנא דקטן אין בו דעת והוא כחש ושטה ייחשב, ממילא אף אי בסיס טובא אינו יכול לאבד דעתו ולא להבחין בין ארור המן לברוך מרדכי, דאין בו דעת כלל ואיך יאבד מה שאין בו, דכל האומר לא לווייתו כאומר לא פרעתו. וביותר קשה דהא הורונו רבותינו נו"ע דאם אין דעת הבדלה בין ארור לברוך מניין?! והוסיף בידו החזקה לדוש בה ממאי דשקלו וטרו הפוסקים אי חוסר ההבחנה מעכב דדין ביסוס בפורים, או שמא אך תנאי הוא ואינו מעכב. ואשתמיטתיה שיטת בעל סוסו של המן (והוא פירוש נפלא על הספה"ק תפארת מרדכי),

לכבוד הרב הגדול מעוז ומגדול, פילגש המן נחמן מאומן, וייחוסו רב בן אישה זומא, גברא רבא דכל מזרכתא חביטא ליה (כתובות י ע"א), ומאז שמואל לא מלינו כמותו בקיא בהטיה (שם ו ע"ב). ולאשר על כן, בעולם בקיאותו מטה הוא בזרוע עוזו וברוח קודשו כל משנה וברייתא לאשר יחפוץ, ועל כן ייקרא שמו פוץ, ואת תורתו מאיתנו לא יקפוץ, ולא שת ליבו למטחי הברוך, בין המשפתיים כחמור ירבץ, רועה אשר עדרים באלפיהם יקבוץ, חמאה יחבוץ ולא יסף עד קלוץ. ועוד אוסיף מהקלת שבתו ושבת אומרו, דתוכו הוא כברו, וככהן גדול פרו, מלוא כל הארץ הדרו, וכסל לכל יושב על מדין ספרו. הוא הגבר הוקם על, אשר קיבץ כעמיר גורנה כל דברי הפוסקים בהך סוגיא חמירתא, וחלב אבני שיש חיוורות מפרדם רימונים אשר לא קדם לו בזה אדם מעולם. שייף עייל ושייף נפיק בגוהרקה, אשריו ואשרי חלקו, ויהי חלקי עמו, ויה"ר שמעתה והלאה ייסתמו פיו וליבו, ובקרבו ישים ארבו, ויפסיק להטרידנו בהבליו שישים ריבוא, ועליו נאמר אשרי כל נביא וסגנונו אף דחכם עדיף דשונה בלשון רבו.

ולכבודו כי רב ולכבוד אמו מוכרת המזון תליט"א, עלה בלבי ומוות בחלוני שלא ראוי

נעשה חכם טפי, וספיר הוא גדול שהקטין.  
והוא פשוט כביעתא ככותחא למזיניס.

הן אמת לעוד יש לדון בזה מדין אחזו  
קורדייקוס, למינו בסוגיית גיטין ע דבישן או  
מי דסמיה בידן אין דין שוטה לו. ולפי זה ספיר  
יש לומר לאף איניש דבסיס טובא אינו בגדר  
חסר דעת, דהא איכא למיתב עד דיתפכח  
ויסור יינו מעליו וספיר איתיה בהבחנה בין  
ארור לברוך, וממילא אם אינו יודע מה ביניהם  
יאל יד"ח ביסוס בהידור. אלכא לאז הדרא  
קושיא לאף אי יניק וטפיש הוא, אי בסיס כולי  
האי אינו בגדר חכם לשון סמיה בידן (דהרי  
משיתפכח שוב יחזור וישתטה).

על כורחנו מייריין דבסיס בחר התקטנותו,  
אלכא דהוא יניק וחכים, דחכמתו היא שעמדה  
לו מעת שהיה גדול ועד עתה שהקטין. ומעתה  
ספיר יש לדון אי יואל עתה יד"ח בסומי  
בפריא (דאי באמת חשיב כקטן אזי אינו בר  
בסומי, ואי בחר חכמתו אזלין שוב הוא בר  
בסומי). ולהלן אוכיח מדברי רבנו הש"ך ללא  
ס"ל הכי.

הן אמת דלדינא נראה לענ"ד להקל מטעם  
דס"ס הוא: חדא הוא הספק אי הביסוס מעכב,  
ואף את"ל דמעכב ספק אי אזלין בחר גדלותו  
או בחר חכמתו. על כך נראה דספיר יכול הוא  
לשתות ולהתבסס.

ג. אלכא לעוד זה מדבר וזה בא, העירני חכ"א  
מגדולי תה"ח בעירנו חלם תוצב"א, וסדא ביה  
נרגא יקירא, כיאל שייך בכלל מניאות דגדול  
שהקטין. ואשתוממתי כשעה חלא, דהיא קושיא  
עאומה ומחודדת אשר פלא בעיניי שלא עמד  
עליה אדם מעולם. ואמרתי לנפשי דבמקום  
שאין אנשים, אף תולעת דכוותי לאיש תישב.

דהנה, ראשית חכמה יש להוכיח בוודאי מהך  
דשייכא מניאות קטן שהגדיל, ובפשטות אי  
קטן יכול להגדיל מדוע שגדול לא יוכל  
להקטין. דלמדונו חכמי הפיזיקע (חכמה בגוים  
תאמין, וליכא מידי ללא רמיזא באורייתא) דכל

דס"ל דדין הוא בביסוס שיגיע עד ללא ידע,  
ולשיטתיה ספיר יש לדון אי קטן שייך נמי בהך  
דינא. עכ"ל הזהב דמר ודבריו הנפלאים,  
משובבי נפש אשר באו עליו כמים לוננין על  
נפש עייפה. וראיתי לחפור בסוגיא חמורה זו,  
מאנפי טובא בידי החזקה ובזרועי הנטויה  
ובענוותי העאומה והמפורסמה, ושמניית  
שבשמניית ידי כאחד משיקים מנבואה.

ב. ואקדים מאי דנראה לענ"ד הרמה  
(בענוותי כי רבו ובעולם ענוותי שכחתיו להך  
תואר ברשימה הנ"ל, בחינת לקט שכחה ופאה,  
והוא רחום יכפר) דדין זה תליא אי בסיס בחר  
התקטנותו או קודם לה. דבפשטות מיירי מר  
היכא דבסיס בחר התקטנותו דאי לאו הכי לא  
שייך לדון בזה כלל. דאי בסיס קודם להתקטנותו,  
אזי פשיטא דדין גדול לו, וספיר יכול להיות  
בגדר אינו יודע בין ארור המן וברוך מרדכי.  
הן אמת דאי כבר בגלותו לא הוא ידע בין  
ארור המן וכו' אזי דין קטן היה לו כבר אז  
(שהרי לא היה בו דעת באותה שעה, וכקטן  
חשיב), וממילא לא שייך לומר שהקטין לאחר  
מכן, שהרי כבר היה קטן באותה שעה ואין  
קטן אחר קטן אלכא לרבנות. ואי חשיב קטן לית  
ליה דעת ושוב אינו בר בסומי, ופשוט.

הן אמת דיך לדון בו מדין דיחוי אלכא מלוות,  
דבעודו קטן מעיקרא הוא דחוי מעיקרו שאינו  
דחוי אלכא מלוות, אך בגדול שהקטין הווי כמי  
שנראה ונדחה לאף אם ישוב ויגדיל אינו חייב  
לעולם בסעודה פורים דנדחה ממנה, ולעולם  
לאו מישיך שייך בדין עד ללא ידע.

אף דיך להעמידו ביניק וחכים, דאז דין גדול  
לו (ר' קידושין לב ע"ב), אלכא דבאותה שעה  
מחמת ביסומו אינו חכים כולי האי וממילא  
אינו אלכא ינוקא. שוב הופיעה רוח הקודש בבית  
מדרשו וראיתי דיך להעמיד ביניק וטפיש  
(וכידוע דבמקומו, חלם עיר גדולה לאלוהים,  
רק בשופטני עסקינן), דאז מחמת ביסומו

באדר (אף אם חל בשביעית כידוע), ובזה לא מצינו ציור זה של גדול שהקטין.

ומשנחה עליו רוח ה' בין זרעה לבין שניצל טבעול חשבתי שמא מיירי בעצרו בי"ד את השנה, וזה שפיר שייך גם צפורים. להנה, אי ראובן נעשה בר מלווה בא' ניסן, וכעת עצרו בי"ד את השנה והפכו את ניסן לאדר ב, וכעת הוא נעשה קטן בחודש. אלא לזכאורה אף זה אינו שייך צפורים, שהרי עיבור השנה לא נעשה אלא בר"ח. ושמא שעת הדחק הייתה ועברו בי"ד את השנה בערב פסח והפכוהו באחת לפורים דפרזין, ועל כך נאמר אלא מועדי ה' אשר תקראו אתם, אפילו שוגגין ואפילו מזידין. אמנם פורים אינו ממועדי ה' שהרי הוא מדרבנן, אבל פסח כן. ולכ"ע אי שייך עיבור שהופך פסח לפורים מדין זה, ותליא אי אזלינן בתר מעיקרא או בתר השתא. אך כל זה אינו אלא הבלל דבור ועם הארץ, דהא אם הקטין לא' אדר ב, שפיר בעבור תרי שבועי (וכידוע דמלווה לממני יומי ושבועי ואסרי) עד י"ד בחודש ושוב חל פורים ויש לדון כעת אי שייך צביסוס אי לאו.

ה. אלא דשבתי וחזיתי בדברי תיורא, דהא אי הגדול הקטין צכה"ג הוא לא איבד את דעתו, ולא הפך לחסר דעת לאינו יכול להבחין בין ארוך המן לברוך מרדכי. שהרי במציאות הוא כן בן יג שנים, אם כן אף לאינו בר מלווה דעת יש בו, ואם יש דעת יש הבחנה וכו'. הן אמת דלמדנו רבנו הש"ך (יו"ד סי' קפט סקי"ג) בשם הבקיאות אשר לו, מהירושלמי גבי בת שלוש בתוליה חוזרין, שאף אם עצרו בי"ד את השנה בתוליה חוזרים להיות חוזרים, והוא מקרא ללאל גומל עלי, ודפח"ח. אם כן, פשיטא דהה"נ לנדון דידן, לאם עצרו בי"ד את השנה דעתו חוזרת ונאצדת ונעשה קטן אף בדעת, ובזה התיישב לי קושי עצום בהך קרא לאצדה דעת נבוניו שנלאו העולם מלפרשו ופשוט.

ובאמת בעירנו חלם שכולם חכמים גדולים ומחוכמים הם, שפיר צעינן לאזדהר שמא

הליכי הפיזיקה רוורסיביליים המה, וממילא כעת יש לדון ממ"נ: אי קטן יכול להגדיל אזי גם גדול יכול להקטין, דהוקשה הגדלה להקטנה. ואי אינו יכול, אזי גם גדול לא יכול להקטין וזכינו לדון דאדם לא יכול לשנות את גילו כלל ועיקר. ולפי ד' זה אדם נולד חי ומת באותו גיל עצמו, ועל כך נאמר אל תשמח ישראל אל גיל בעמים, ודרשו רבותינו בעמים הוא דשייך גיל אבל ישראל המה מעל הגיל (דהעיקר התרגיל).

אלא דלד זה נמי קשיא לי טובא שהרי מצינו בפירוש צברייתא הג"ל דמיירי בקטן שהגדיל בין שני פסחים, ואי אינו יכול להגדיל במאי קאי הן צרייתא? ועוד איתא במגילה אחר הדברים האלה גדל המלך אחשוורוש, ומכאן שיכול אדם קטן לגדול. מוכח אם כן דולאי יכול גם קטן להגדיל. ממילא הוקשה הגדלה להקטנה, ושפיר דן מר בגדול שהקטין, דמאי שנא זה מזה? וכן מטו ביה מהך דהמאור הגדול והמאור הקטן צבראשית, דמוכח התם דהוקשו זה לזה. ובפרט דמצינו שהמאור הקטן היה גדול והקטין הקצ"ה ודריש לה מהך דחפרה הלכנה ובושה החמה, ממילא חזינן גם מפשטא דקרא גדול יכול להקטין. ואשרי מי שעמלו בתורה, אשר על כן עליו נאמר חכמת אדם תאיר פניו ורוב ענותי מאירה פניי והיא כחוט לגרגרותיי.

ד. הן אמת דעוד יש לדון בזה כיצד שייכא הך דינא למעשה. אמנם מוכחא מהך היקש ומחכמת הפיזיקה שיכול הגדול להקטין וזה ברור ופשוט, אבל ל"ע מה דמעולם לא ראינו גדול שהקטין. ויהי הדבר לפלא, והעיר חלם נבוכה.

והנראה בזה דיכול גדול להקטין אם נולד בא' באדר, ומשחלפו יג שנים נעשה בר מלווה, אלא דעברו בי"ד את החודש, ונעשה א' אדר להיות ל שבט. ממילא הגדול שב והקטין. אלא לציור זה לאו מישך שייכא צפורים דהוא בי"ד או ט"ו

והתבררה טעותו. ועוד סניף לדבר, כיהודה ועוד לקרא, שכל קטן שנוכל בחזקת קטן הוא, ואף להווי חזקה העשויה להשתנות שפיר אזלינו בתרה כמו מה דמלינו לגבי חזקת חיים שאף היא עשויה להשתנות הוי חזקה. וממילא אף אם ספק הוא אי הקטין או לא, מוקמינו ליה אחזקתו וכדילפינו מבית המנוגע (חולין ז).

ת. הן אמת דראיתי ליישב את הדברים כפתור ופרח ודברי פי ינעמו כשמן הטוב לכל אופן שומעת ולב מבין, דהא מלינו נדון דומה לנדון דידן דידן דבר שיש לו מתירין. דב"כ דבר מותר הוא דנעשה אסור, מידי להווי אהלוב שנתערב בצקר וכדומה. אלכא דבתורה"ק מלינו גם דבר פלא דדבר אסור שניתר, כחמץ בפסח אחרי החג ומוקלה אחרי השבת וכדו'. וזה הווי ממש כגדול שהקטין, ועל כן אביא ממרחק לחמי למופשט מהתם איבעיא חמירתא דידן דהכא.

דהנה במסכתא נדרים נט ע"א איתא דקונמות הוו כדבר שיש לו מתירין דיכיל למיתשיל עלייהו, וכל חומרי דשיל"מ עליו. ואדוננו הרא"ש בפסקיו שם (פ"ו סי' ג) הביא מהירושלמי דתמה טובא על הך דינא וז"ל ואלו נדרים מה את עביד להון כדבר שיש לו מתירין או כדבר שאין לו מתירין מסתברא מי עבדינו כדבר שיש לו מתירין התני תמן [כתובות עד ד] שהחכם עוקר את הנדר מעיקרו כלומר וכיון שעוקר אותו מעיקרו נמצא שלא נאסר מעולם ולא הוי דבר שיש לו מתירין אמרי אין עוקרו אלכא מכאן ולהבא כלומר עיקר העיקור מכאן ולהבא שהרי היה אסור עד עתה ואף על פי שעוקרו מעיקרו מכל מקום היה אסור עד היום הלכך חשיב דבר שיש לו מתירין עכ"ל הטור.

הא קמן דקושיית הירושלמי היא בדרך ממ"ג, אי הלך לחכם והתיר לו את נדרו, הרי הוא כמי שלא נדר כלל. ואי לא הלך לחכם הרי הנדר קיים ועומד לעד, עשוי באמת וישר. ועל כן ממ"נ לא הווי כדבר שיש לו מתירין, דדבר שיש

יעברו זי"ד את השנה ויתקיים בנו מקרא שכתוב ואזדה דעת נבוניו שלא כדרך הטבע, רח"ל מהאי שעתא.

ו. ואגב שיטפי אחדש עוד דלפי דרכנו נראה דיכולים זי"ד גם להפיל חודש מהשנה, כמו שיכולים הם להוסיף, שהרי ראינו לעיל דהוקשה התגלות להתקנות, ואם עיבור השנה יכול להקטין אדם אז הפלת השנה יכולה היא להגדילו. דעיבור הוא הכנסת עוד חודש כעובר לכרם השנה והפלה היא הוצאת החודש העובר מהשנה (וכידוע חודש הוא פחות מתחתין יומי, ועד ארבעים יומי הפלה אין בה איסור ראיחה), והוקשה הפלה לעיבור.

זכינו לדון שיכולים זי"ד להפיל את השנה, אלכא דיש לדון האם שרי להו רק להפוך את אדר לניסן או שמא יכולים גם להפוך את שבט לאדר. ונראה דכל זה נאמר רק בהפיכת אדר לניסן דחודש אדר אינו מן המניין, וכמו שיכולים לעברו כן יכולים להשמיטו ולהפילו. ועוד יש לדון אם ניתן להפיל גם אדר רגיל או רק אדר ב אחרי שעוברת השנה.

ובזה מתבאר שלא רק שיכול קטן להגדיל ויכול גם גדול להקטין, אלכא יכול גם קטן להאץ גידולו בחודש צרוב כמימריה, וזהו שנאמר דהרות דהרות אציריו, ועוד דאמר ישראל על הים שירת רוצ בן סוסי רוצ ודהר וגו', והדברים שמחים ורוקדים ורלים כנתינתם מסיני.

ז. אלכא דכל זה איננו שווה לי, בעודי רואה קושיא עזה כסער ושמי עליי נאפלו. דהנה, אי זי"ד עברה לשנה או קדשו לירחא, הרי השתנה הזמן למפרע, ומעת שעברה לשנה בערב פסח (דהוא יד בניסן), איגלאי מילתא למפרע דהוא יומא הוי פורים דפרזין (יד אדר ב), ושזב לא הוי האי ינוקא כגדול שהקטין, אלכא איגלאי מילתא דהוא קטן הווי מאז ומעולם. הן אמת דאיהו גופיה טעה בה וסבר דגדול הוא, אך לאחר שעברו זי"ד את השנה שוב איגלאי מילתא למפרע דמאז ומעולם קטן הווי, והווי כמי שחגג בר מצווה בטעות

ועבד ליה כזכר, רח"ל מהאי לעתא. אם כן, הרי היא שצחו של אותו אומן שעשאה כלי כזכר בן יב ומחנה שהוא קטן (אמנם הוא מופלח סמוך לאיש ודי בזה). נמלא דהשטה הגדול נעשה כאן קטן (פרט לעניין נדרים שבהם המופלח דינו כגדול).

אם כן, זכינו לדין גדול שהקטין צבגון איתתא (דאיהי חפלא כידוע) דנעשאה גברא. אלא דשוב יש לדון אי הוית האי איתתא גבר מעיקרא והאפראיע רק מגלה זאת למפרע, וכבר ראינו לעיל דאיהי מילתא למפרע אינו מועיל לעשות גדול שהקטין, או שמא אכתי עד השתא איהי אינה אלא איתתא בלבד גבר (כדעת הפראגרעסיבען), ושאפי הווי גדולה ולא הקטינה כלל. ולפי דרכנו נראה דשאני טראנסג'ענדער מטרנסג'ענדעריה, דברנש קמא הרי הפך מאישה גדולה לגבר קטן, ולפי הש"ך הנ"ל מהך ללאל גמר עלי בכך אצדה חכמת נבונותו דהא איבד את דעתו (בבחינת אישה תסובב גבר, שמאבד את דעתו). אבל טראנסג'ענדעריה הרי היה גבר קטן שהגדיל ונעשה אישה גדולה, ולפי הש"ך הנ"ל כעת נכנסה בה דעת טובא, ואין פלא דהא האידנא הפכה היא מחפלא לגברא. מה רבו מעשיך האיחוד האירופי כולם בלי חכמה עשית מלאה הארץ הבליך.

הן אמת, דאפשר שהאפראיע פועלת מכאן ולהבא למפרע, ומהו"א דהירושלמי הנ"ל הכי מוכחא מילתא, ועל כן שאפי הווי גדול שהקטין. ברוך שצחר בהם ובמשנתם. ור' צכל זה באורך בחיבורי המופלח על היסוד הטראנסאטלנטי שצטראנסג'נדרים המקיאוליסטי לאור שתיית קפה של נשים בארץ התיכונה (אלא בהואת רסלינג תובב"א זי"ע), חיברתיו עת הייתי סמוך לאיש ומאז כבר נשאלתי עליו לחכם וציטלתי מעיקרא כעפרא דארעא, ועשיתיו ספר שנכתב והתאדה, כעולם חרב ובנוי וחרב, שהוא בחינת גדול שהקטין ואכמ"ל יותר בזה.

לו מתירין הוא ניהו דבר שהיה אסור וניתר לאחר מכן, והדברים פשוטים למצינים יודעי בינה לעתים.

ובתי' הירושלמי ביאר הר"ש דבהתרת חכם צפתח וחרטה לא אמרינן כפשטא דמילתא דאיהי מילתא למפרע שהגדר לא נידר מעולם, אלא הוא מכאן ולהבא למפרע (בדרכו של מרנא הגר"ש שקאפ ר"מ דגרודנא). הגדר אכן היה אסור עד שצאה שעת היתרו, ואותה שעה נעקר למפרע, ושאפי הווי דבר שיס לו מתירין, כדבר שהיה אסור וניתר. אם כן, הוא הדין והוא הטעם לנדון לידן, דגדול ונתקטן מחמת עיבור השנה או קידוש החודש אינו נעשה כקטן למפרע, דאין כאן איגלאי מילתא למפרע, אלא גדול היה ונתקטן מכאן ולהבא למפרע, ושאפי הווי כגדול ונתקטן שאינו קטן מעיקרו. והנה קמה סוגייתנו וגם ניצבה, ולישרים נאווה תהילה.

אלא דאכתי תקשי לן אליבא דההו"א דהירושלמי, כיכל מלאנו ידינו ורגלינו צביהמ"ד, דהרי לפי ההו"א דידיה גדול ונתקטן חשיב כקטן מעיקרא, כמו דבהו"א דידיה התרת נדרים הוי כאיהי מילתא למפרע (ואינו כדשיל"מ) וא"כ הה"נ בגדול ונתקטן, והיא קושיא עצומה ובעינן נגר ובר נגר דליפרקינה.

ט. ולחומר הקושיא אורתי כגבר חלצי וכאזור מותניי (הוא ניהו דמתקרי גארטעל בלע"ז), ואלתי תרתי וראיתי פתר להך קושיא חמירתא, ואת אשר יאהב ה' יוכיח ואשרי מי שבא לכאן והבלו וחסבתו בידו.

דהנה, יש לדון דין אותם משונין דמכונין טראנסג'ענדערן, דאיהו גבר דנעשה אישה ואישה שנעשית גבר, לא שערס אבותינו (ויש לדון כאן דין כלי גבר על אישה שהיא גבר אי אסיר נמי או שמא שאפי דמי, ואכ"מ). והנה, כל מילתא איתא בתה"ק וליכא מידי ללא רמיזא בה, ומעתה יש לדון דין איתתא בת יב ומחנה שהיא גדולה, ועתה אזל לא למנתח